

**UNIVERZITET U BEOGRADU I NJEGOV ZNAČAJ U OSNIVANJU
VETERINARSKOG FAKULTETA**

**Milan Ž. Baltić^{*1.}, Marija Starčević^{2.}, Radivoje Anđelković^{3.}, Branislav Baltić^{4.},
Milorad Mirilović¹**

¹Fakultet veterinarske medicine, Univerzitet u Beogradu, Repulika Srbija

²Centar veterinarske službe, Uprava za vojno zdravstvo, Ministarstvo odbrane,
Republike Srbije

³Univerzitet odbrane, Ministarstvo odbrane Republike Srbije

⁴Institut za higijenu i tehnologiju mesa, Beograd, Repulika Srbija

**e-mail kontakt osobe:* milanbaltic@gmail.com

Kratak sadržaj

Univerzitet u Beogradu osnovan je 1905. godine a činili su ga Filozofski, Pravni i Tehnički fakultet. Neposredno posle Prvog svetskog rata (1919-1920) osnovana su još tri fakulteta (Medicinski, Poljoprivredno-šumarski i Bogoslovski fakultet) a 1936. godine i Veterinarski fakultet Odlukom Ministarstva prosvete. Fakultet je počeo sa radom iste godine (26. oktobra) sa tri izabrana nastavnika (A. Vuković, I. Đuričić, B.Vlatković) i sa honorarnim nastavnicima, Filozofskog, Medicinskog, Poloprivredno-šumarskog i Bogoslovskog fakulteta. Do početka Drugog svetskog rata Veterinarski fakultet je imao nastavnike i saradnike (stalne i honorarne) za sve nastavne predmete. Rat je prekinuo studije a svim studentima priznat je kao odslušan parni semestar, što znači da je studentima prve generacije priznat poslednji, 10. semestar. Iz prve generacije studenata februara 1942. godine njih četvorica su diplomirala istog dana. Posle rata Fakultet je imao i danas ima, dobru saradnju sa Univerzitetom odnosno Fakultetima unutar Univerziteta. Do početka rata i prvih posleratni godina Fakultet nije imao svoje prostorije za teoretsku i praktičnu nastavu (osim barake za vežbe iz Anatomije u Jatagan mali) pa je nastava bila organizovana na Medicinskom, Filozofskom i Pravnom fakultetu i državnim prostorijama koje su Fakultetu dodeljene na privremeno korišćenje. Izgradnja glavne zgrade i kliničkih blokova završeni su 1948. godine. Tako su stvoreni uslovi za teoretsku i praktičnu nastavu studenata.

Ključne reči: Medicinski fakultet, nastava, dekani, veterinarska medicina, prostor i oprema

POČETAK RADA VETERINARSKOG FAKULTETA U BEOGRADU- KADROVI

Veterinarski fakultet je odmah nakon osnivanja trebalo da upiše i prvu generaciju studenata, a za rad su mu bili neophodni prostorni uslovi i nastavni kadar. Samo pet dana posle donošenja Uredbe kojom je Fakultet osnovan, Univerzitetski senat doneo je odluku o izboru prvih nastavnika (prof. dr h.c. Antonije Vuković, prof. dr Ilija Đuričić i doc. dr Branko Vlatković) i prvog Saveta Fakulteta (prof. dr Živojin Đorđević – dekan, prof. dr Rihard Burijan – prodekan i prof. dr Milan Vlajinac – delovođa). Svečani skup povodom osnivanja Veterinarskog fakulteta u Beogradu (26. oktobra 1936. godine) održan je u prostorijama Fiziološkog i histološkog instituta Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Dekan Fakulteta, prof. dr Živojin Đorđević, na otvaranju Veterinarskog fakulteta, rekao je da je na taj način ispunjena višegodišnja želja da jugoistočni krajevi Kraljevine Jugoslavije dobiju Veterinarski fakultet (Anon, 1936., Anon 1986.).

Prof. dr Živojin Đorđević (1872–1957) imao je ogromno iskustvo u radu univerziteta i fakulteta. Jedan je od osnivača Medicinskog fakulteta i Poljoprivredno-šumarskog fakulteta i dekan Filozofskog fakulteta, član SKA, JAZU i posthumno SANU (Dimitrijević R., 2021.).

Prof. dr Rihard Burijan (1871–1954) bio je u prvom Savetu Veterinarskog fakulteta prodekan, a u drugom Savetu dekan Veterinarskog fakulteta. Studije medicine završio je u Beču, bio je profesor fiziologije na nekoliko fakulteta u Austriji i Nemačkoj (Beč, Inzbruk, Hanover, Lajpcig). U Beograd je došao na insistiranje i na molbu Milana Jovanovića Batuta, i 1920. godine izabran je za redovnog profesora fiziologije Medicinskog fakulteta. Prve dve godine nastavu je držao na nemačkom ili na francuskom jeziku, a kasnije na srpskom jeziku. Za dekana Medicinskog fakulteta biran je tri puta (prvi put školske 1923/24. godine), pošto je prethodno primio jugoslovensko državljanstvo. Pored nastave, sa prof. dr Aleksandrom Kostićem, brinuo je o izgradnji Fiziološkog instituta i Histološkog instituta (jedna zgrada sa dva krila), počevši od izrade idejnog projekta, praćenja izgradnje i unutrašnjeg uređenja, nabavci opreme za nastavni i naučni rad. Odškolovala je brojne saradnike koji su kasnije bili nastavnici fiziologije na fakultetima Univerziteta u Beogradu (Veterinarski fakultet, Poljoprivredni fakultet, Farmaceutski fakultet), i na Medicinskim fakultetima u Sarajevu, Novom Sadu i Skoplju. Bio je član SKA. U toku Drugog svetskog rata boravio je u Beogradu odbijajući da se izjasni kao Nemač. Posle oslobođenja Beograda pronašao ga je u teškom materijalnom i psihičkom stanju (smrt supruge i sina) njegov student, docent Veterinarskog fakulteta, dr Aleksandar Sabovljević, prvoborac i major NOVJ. Pomogao je svom profesoru u smeštaju, regulisanju penzije, i u odlasku kod sina u SAD (1947), u to vreme jednog od najpoznatijih oftalmologa u svetu. U SAD je, zahvaljujući zalaganju dr Sabovljevića, redovno primao jugoslavensku penziju do kraja života, 1954. godine (Gojković Bukarica Lj. 2011., Mašić I., 2006.).

U drugom Savetu Veterinarskog fakulteta delovođa (prodekan) bio je prof. dr Aleksandar Kostić (1893–1983), jedan od prvih nastavnika Medicinskog fakulteta na kojem je, odmah po dolasku 1921. godine, imenovan za upravnika Instituta za histologiju i embriologiju. Bio je dekan Medicinskog fakulteta i jedan od osnivača Veterinarskog fakulteta i Farmaceutskog fakulteta u Beogradu. Sa fakulteta je prvi put udaljen 1941. godine zbog odbijanja saradnje sa okupacionim vlastima, a drugi

put 1952. godine Odlukom Suda časti Univerziteta u Beogradu. Ova Odluka i ostala rešenja i naredbe koje se odnose na prof. Kostića i njegovu suprugu prof. dr Smilju Kostić stavljeni su van snage na sednici Nastavno-naučnog veća Medicinskog fakulteta 2001. godine (Puškaš Nela, 2022.).

Asistent profesora Kostića, dr Branko Vlatković (1902–1980) diplomirao je i doktorirao na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Bio je jedan od prva tri nastavnika (u zvanju docenta) Veterinarskog fakulteta. Pored teorijske nastave istovremeno je, zbog velikog broja studenata, držao praktičnu nastavu i studentima veterinarske medicine i studentima medicine. Na Veterinarskom fakultetu je, sa prof. dr h.c. Antonijem Vukovićem, tri semestra držao i nastavu iz predmeta Anatomija. Od dolaska na Veterinarski fakultet do odlaska u penziju (1972) bio je upravnik Instituta za histologiju i embriologiju. Godine 1939, napisao je knjigu *Prirodno regulisanje začeca kod žene* koja važi za jedno od bazičnih dela Beogradske akušersko-ginekološke škole (Anon 2016.).

U trećem Savetu Veterinarskog fakulteta bili su profesori Poljoprivredno-šumarskog fakulteta (prof. dr Dobroslav Todorović – dekan i prof. dr Stanoje Nedeljković - prodekan).

Četvrti i peti Savet (1938–1940) činili su dekan prof. DVM Mile Rajčević, veterinar (1878–1941) i prodekan prof. dr Ilija Đuričić (1898–1965). Prof. dr Ilija Đuričić izabran je za redovnog profesora predmeta Fiziologija i predmeta Patološka fiziologija 1936. godine, na Veterinarskom fakultetu a prethodno je bio docent na istom predmetu na Medicinskom fakultetu i najbliži saradnik prof. dr Riharda Burijana. Bio je prvi student koji je diplomirao na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. U četiri mandata bio je dekan Veterinarskog fakulteta, osnivač i upravnik Instituta za fiziologiju i patofiziologiju. Kao istaknuti naučni radnik i odličan organizator u dva mandata je bio rektor Univerziteta u Beogradu, potpredsednik, a od 1960. godine do kraja života, 1965. godine, i predsednik SANU. Smrću prof. dr Ilije Đuričića Veterinarski fakultet izgubio je izuzetno plodnog naučnog radnika, čoveka koji je kao demonstrator, asistent i docent Medicinskog fakulteta na Institutu za fiziologiju i patološku fiziologiju kod prof. dr Riharda Burijana, pa i kao redovni profesor Veterinarskog fakulteta, uvek bio posvećen nastavi i radu sa studentima i mlađim saradnicima (Rusov i Kanjuh, 2021.).

Na mestu upravnika Instituta za fiziologiju i patološku fiziologiju prof. dr Iliju Đuričića nasledio je prof. dr Božidar Nikolić (1914–1979), lekar, iz grupe fiziologa okupljenih oko prof. dr Riharda Burijana. Ovoj grupi pripadao je i dr Aleksandar Sabovljev (1907–1963) koji je na Veterinarskom fakultetu za asistenta na Institutu za fiziologiju i patološku fiziologiju izabran odmah po završetku Medicinskog fakulteta (1937,) da bi 1940. godine bio izabran u zvanje docenta na istom Institutu. Godine 1941. odbio je da potpiše antikomunistički manifest, daje otkaz na Veterinarskom fakultetu i priključuje se jedinicama NOP-a. Jedan je od matičara Medicinskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, njegov prvi dekan (1947–1949) i šef Katedre za fiziologiju i biohemiju. Bio je i prorektor Univerziteta u Sarajevu i matičar pri osnivanju Veterinarskog fakulteta, Filozofskog fakulteta i Ekonomskog fakulteta u Sarajevu i matičar pri osnivanju Medicinskog fakulteta u Novom Sadu, na kojem je od 1961. do 1963. godine predavao predmet Fiziologija. Osnivač je Udruženja fiziologa Jugoslavije (1959) (Anon, 2016., Mašić I., 2006.).

Od 1938. do 1956. godine šef Katedre za farmakologiju i toksikologiju bio je prof. dr Vojislav Ristić (1896–1956). Za docenta na predmetu Farmakologija i toksikologija 1938. godine izabran je asistent Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu dr Siniša Bogdanović (1906–1993), koji je, kao redovni profesor Medicinskog fakulteta, predavao predmet Farmakologija sa toksikologijom i na Veterinarskom fakultetu (1956–1961). Na predmetu Farmakologija i toksikologija za docenta je 1947. godine izabran dr Ljubomir Milin, jedan od četvorice prvih studenata koji su diplomirali na Veterinarskom fakultetu u Beogradu, koji je 1951. godine emigrirao u Kanadu (Anon, 2016.).

Među prvima koji su izabrani za profesore Veterinarskog fakulteta bio je dr Čedomir Simić (1896–1969), lekar sa zavidnim poznavanjem parazitologije (Anon, 2016.). Odmah po izboru za vanrednog profesora (1937) imenovan je za upravnika Instituta za parazitologiju. Dekan Fakulteta bio je školske 1947/48. godine, a za redovnog člana SANU izabran je 1950. godine. Prvi asistent akademika dr Čedomira Simića bio je dr Milo Bošković (1911–1944), lekar, koji je studije medicine završio u Bolonji, streljan je u Jasenovcu i proglašen za narodnog heroja, a čije biografije nema u Srpskoj enciklopediji (Bucalović S., 2019.). Studenti Veterinarskog fakulteta na prvoj godini studija, pored ostalih predmeta, pohađali su i nastavu iz predmeta Hemija i predmeta Fizika. Prof. dr Petar Matavulj (1892–1948) završio je Medicinski fakultet u Beču 1914. godine, a potom je diplomirao i doktorirao na Filozofskom fakultetu (Fizička hemija). Na Medicinskom fakultetu i Farmaceutskom fakultetu držao je nastavu iz predmeta Hemija od njihovog osnivanja 1920., a na Veterinarskom fakultetu od 1936., odnosno od 1945. godine do 1948. godine, kada je preminuo. Bio je jedan od osnivača Farmaceutskog fakulteta i njegov prvi dekan (1945–1946). Institut za hemiju u medicini Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu nosi ime Prof.dr Petar Matavulj (Medenica M., Ivanović D., 2006.). Prof. dr Dragoljub K. Jovanović (1891–1970) diplomirao je na Filozofskom fakultetu (Fizika) 1919. godine. Na Medicinskom fakultetu osnovao je Institut za radiologiju i fiziku koji danas nosi njegovo ime i držao je nastavu iz predmeta Fizika od osnivanja do 1947. godine. Na Veterinarskom fakultetu držao je nastavu iz predmeta Fizika od 1936. do 1947. godine. Odmah posle rata, školske 1944/1945. godine, bio je vršilac dužnosti dekana Veterinarskog fakulteta. Kada je na Univerzitetu u Beogradu osnovan Prirodno-matematički fakultet, prof. Jovanović prelazi na ovaj novoosnovani fakultet i drži nastavu iz predmeta Fizika. Bio je član SANU (Mentus S., 2020.). U časopisu Prosvetni glasnik (decembar, 1938. godine) navedena je odluka da se za asistenta činovničkog pripravnika na Veterinarskom fakultetu postavlja dr Milutin Zečević, lekar iz Beograda. Dr Milutin Zečević (1910–1941) bio je član Komunističke partije koga je policija uhapsila i sprovela u logor Banjica, a streljan je sa 42 logoraša u Skeli 15. avgusta u odmazdi za napad partizana na selo. Prema podacima Katedre za patološku morfologiju bio je zaposlen na Katedri. Od osnivanja Veterinarskog fakulteta u Beogradu do početka rata, odnosno do 1944. godine, Fakultet je imao nastavnike (izabrane, honorarne) za sve nastavne predmete. Ukupno je bilo zaposleno 27 nastavnika – doktora veterinarske medicine: dr h.c. Antonije Vuković, dr Franjo Mlinac, dr Petar Trumić, dr Milivoje Čoporda, dr Mile Rajčević, dr Jovan Dimić, dr Đuro Filipović, dr Petar Đurić; Doktori veterinarske medicine – oficiri Kraljevine Jugoslavije: dr Vladeta Simić, dr Milan Jocković, dr Dragutin Ercegovac, dr

Svetislav Valenta; asistenti DVM: Emanuil Lapčević, Uroš Bratanović, dr Mirko Stanić, Simeon Pribićević (Anon, 2016.).

Doktori medicinskih nauka: dr Branko Vlatković, dr Ilija Đuričić, dr Aleksandar Sabovljević, dr Vojislav Ristić, dr Čedomir Simić, dr Petar Matavulj, dr Siniša Bogdanović; asistenti lekari: dr Božidar Nikolić, dr Milo Bošković, dr Milutin Zečević. Nastavnici sa Filozofskog fakulteta sa Odseka prirodnih nauka: dr Dragoljub K. Jovanović, dr Borivoje Milojević, dr Siniša Stanković, dr Stevan Jakovljević, dr Božidar Stojaković; asistenti: Vasilija Moskovljević, Vera Živković, Kiril Martino, Lav Rajevski. Dr Sava Ulmanskij – profesor Gospodarsko-šumarskog fakulteta u Zagrebu; dr Jovan Markov – profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Beogradu; dr Radmilo Vučić – profesor Bogoslovskog fakulteta u Beogradu. Predlog da se dr Ljubomir Mladenović izabere za nastavnika za predmet Anatomija tri puta nije potvrđen u Ministarstvu prosvete, a kako je dr Mladenović u međuvremenu i penzionisan, nije bilo mogućnosti da se ovaj najveći zagovornik osnivanja Veterinarskog fakulteta u Beogradu izabere za nastavnika (Anon, 1986.).

PROSTORNI USLOVI- IZVOĐENJE NASTAVE

Prva briga novoosnovanog Veterinarskog fakulteta bili su kadrovi, a zatim stvaranje osnovnih uslova, odnosno izgradnja objekata za izvođenje nastave i naučni rad. Prvih godina, nastava je najvećim delom izvodila u prostorijama Medicinskog fakulteta, te Sokolskog doma u Birčaninovoj ulici br. 19, na Pravnom fakultetu, Kolarčevom univerzitetu i u nekim privremenim objektima (barakama). Izgradnja centralne zgrade Fakulteta počela je 1939. godine, na mestu gde se Fakultet i danas nalazi, a završena je 1948. godine (Baltić Ž. M., 2016.). Novoosnovani Veterinarski fakultet nije imao svoje prostorije, tako da se nastava održavala na više mesta, odnosno univerzitetskih institucija. Teorijska nastava održavala se na Kolarčevom univerzitetu (fizika, hemija – sa studentima medicine), Filozofskom fakultetu i Pravnom fakultetu, praktična nastava na Medicinskom fakultetu (Institut za fiziologiju i patološku fiziologiju, Institut za histologiju i embriologiju, Institut za radiologiju i fiziku, Institut za hemiju itd.), u Birčaninovoj ulici br. 19 (Parazitologija i Mikrobiologija), Vojvode Milenka 24 (Patološka morfologija), Vojnoj veterinarskoj bolnici na Banjici (klinički predmeti), prostorijama Društva za zaštitu životinja, Beogradske klanice, Beogradske mlekarice. U zakupljenim prostorijama u Zrinjskoj ulici br. 36 bilo je Rukovodstvo Fakulteta (dekanat) i Udruženje studenata. Od sopstvenih prostorija Fakultet je imao samo jednu baraku (Jatagan mala), u kojoj su se izvodile vežbe iz predmeta Anatomija. Izgradnja sopstvene zgrade počela je pre rata na prostoru poznatom kao Jatagan mala, koja je za vreme rata bila prekinuta. Već 1946. godine u funkciji je bilo jedno krilo zgrade, da bi se radovi okončali 1950. godine dogradnjom još jednog sprata (koji prvobitnim projektom nije bio planiran). Pored centralne zgrade, izgrađene su i adaptirane i zgrade za kliničke predmete (Zarazne bolesti, Hirurgija, Porodiljstvo, Rendgenologija, Interna I i Interna II). Sedamdesetih godina razmišljalo se o izgradnji novih objekata na Torlaku za potrebe Veterinarskog fakulteta. Bila je čak i određena parcela za novu zgradu i urađen idejni projekat, ali se zbog velikih troškova izgradnje, od toga odustalo. Pored prostornih uslova, Univerzitet u Beogradu je studentima Veterinarskog fakulteta obezbedio opremu i potrošni materijal potreban za praktičnu nastavu (Anon, 1986.).

RAD ZA VREME RATA

Nastava na Fakultetu prekinuta je sa početkom Drugog svetskog rata, ali je svim studentima iz upisanog parnog semestra taj semestar bio priznat. Apsolventima je bilo dozvoljeno da polažu ispite i završe studije, tako da su februara 1942. godine studije završila prva četiri kandidata iz prve generacije studenata (M. Jovanović, Đ. Sofrenović, V. Jovanović, Lj. Milin). Iste godine diplomiralo je još 25 studenata. Studije je 1940. godine završilo i pet studenata koji su na Veterinarski fakultet u Beogradu došli sa drugih veterinarskih fakulteta. U toku 1943. godine, diplomirala su još četiri studenta. Prve dve doktorske disertacije odbranjene su 1940. godine (M. Seferović i L. Tomić), a do 1943. odbranjeno je još šest doktorskih disertacija (O. Jastšenjski, U. Bratanović, E. Lapčević, M. Pejanović, Ž. Milosavljević i S. Zeljković). Fakultet je u toku rata bio deo Medicinskog fakulteta u Beogradu, kao Veterinarski odsek, a starešina odseka bio je prof. dr Petar Đurić, profesor fiziologije na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, koji je 1941. godine izbegao u Beograd (Baltić Ž. M. 2016.).

NASTAVAK RADA OD 1944. GODINE

Veterinarski fakultet je već po oslobođenju Beograda počeo pripreme za nastavak rada što potvrđuje činjenica da je za vršioca dužnosti dekana postavljen prof. dr Dragoljub K. Jovanović, a za njegovog pomoćnika dr Jovan Dimić, šef Katedre za hirurgiju i oftalmologiju (Mentus, 2020.). Od školske 1945/46 do školske 1948/49 (tri uzastopna mandata) za dekana je biran prof. dr Ilija Đuričić, koji je ovu dužnost obavljao i pre rata. U prvom od tri mandata prof. dr I. Đuričića prodekan je bio prof. dr J. Dimić a u druga dva prof. dr N. Varenika (Porodiljstvo i reprodukcija). Posleratna Jugoslavija, pored toga što je u ratu stradao veliki broj stanovnika i što je u svim krajevima bila devastirana, bila je opterećena događajima koji su usporavali privredni oporavak (neuspela prisilna kolektivizacija, rezolucija Informbiroa, Tršćanska kriza). Ipak, zemlja se oporavila zahvaljujući tome što su naročito mladi ljudi bili spremni da dobrovoljno rade na obnovi i izgradnji nove infrastrukture (pruge, putevi), privrednih objekata, naselja. U poljoprivrednoj proizvodnji došlo je do značajnih pomaka. Stočarstvo je i dalje bilo osnovna poljoprivredna delatnost. Otuda je sasvim razumljiv interes svršenih srednjoškolaca za studije veterinarske medicine. Tako je u godinama posle rata broj upisanih studenata bio izuzetno veliki. Školske 1945/46. godine studije je upisalo preko 500 studenata. Za ovako velik broj studenata bilo je potrebno i dovoljno nastavnika i asistenata. Do 1943. godine na Fakultetu su diplomirala 34 studenta, računajući i onih pet koji su došli kao apsolventi sa drugih fakulteta, a do 1950. diplomiralo je još 154 onih koji su studije započeli pre početka Drugog svetskog rata. Od ukupno 188 diplomiranih, do 1950. godine, njih 25 se opredelilo za univerzitetsku karijeru, uglavnom na Veterinarskom fakultetu u Beogradu. Pored zapošljavanja doktora veterinarske medicine, Fakultet je posle rata popunjavao nastavnička i asistentska mesta na opšteobrazovnim predmetima (Hemija, Biologija, Fizika, Botanika, Sociologija). U posleratnom periodu Fakultet je prolazio kroz različite oblike organizovanja (katedre, instituti, klinike, OOUR-i) što je prikazano u Monografijama iz 1986. godine (50 godina Fakulteta), iz 2011. godine (75 godina Fakulteta) i iz 2016. godine (80 godina Fakulteta) (Baltić Ž.M., 2016.). Sve organizacione, nastavne i naučne promene razumljive su i opravdane, jer im je osnovni cilj bio unapređenje, pre svega, nastavnog procesa, ali i

unapređenje naučno-istraživačkog rada. Veterinarska medicina nije statična nastavna i naučna disciplina. Danas naučna misao napreduje mnogo brže nego što je to nekad bilo, a praksa treba da prati trendove nauke. Veterinarska medicina se kontinuirano razvija, napreduje, usložnjava. Ona ima budućnost kao što ima prošlost i nikad se ne zaustavlja u sadašnjosti, puna je izazova. U izazovima je napredak svake naučne misli, a da bi im se odgovorilo, mora im se ići u susret, sa znanjem, verom u uspeh, bez straha (Baltić M., Đorđević V., 2019.). Veterinarska medicina (lat. *veterinum* - stoka, marva), grana medicine, nauka o lečenju, negovanju i brizi o životinjama. Veterinarska medicina nije, međutim, čista nauka, nego je velikim delom umeće ili veština, tj. primena različitih znanja. U veterinarskoj medicini nije dovoljno ni poznavanje naučnih činjenica ni veština, odnosno umeće, nego je potrebna i lična nadahnutost, intuicija, tj. umetnost (*ars medci*). Tako je veterinarska medicina delom nauka, delom umeće (veština), a delom i umetnost (Baltić M., 2013.).

ZAKLJUČAK

Veterinarski fakultet u Beogradu, osnovan u avgustu 1936. godine, već nakon dva meseca počeo je sa nastavom sa 149 upisanih studenata. Tome je doprinela cela univerzitetska zajednica koja je imala svega šest fakulteta, od kojih je najdužu tradiciju imao Filozofski fakultet, pa je razumljivo što je i prvi dekan bio sa ovog fakulteta. Članovi prvog Saveta Veterinarskog fakulteta imali su ogromno iskustvo u organizaciji fakultetske nastave. To se može reći i za sve predratne i neposredno poratne rukovodioce (dekane i prodekane) Fakulteta. Oni su doprineli kadrovskom jačanju Fakulteta, a time osigurali i njegovu budućnost. Veterinarski fakultet je, zahvaljujući pomoći Univerziteta, izrastao u snažnu nastavnu i naučnu instituciju koja se približava značajnom jubileju - stogodišnjici osnivanja.

ZAHVALNICA

Rad je podržan sredstvima Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije (Ugovor broj 451-03-34/2026-03/200143).

LITERATURA

1. ANON *Službene novine Kraljevine Jugoslavije*. Uredba o osnivanju Veterinarskog fakulteta Univerziteta, Beograd, Zagreb, br.186-XLV, 1936;
2. ANON *50 godina Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu*, Šid: GRO Grafosrem, 1986; 11-22;
3. Dimitrijević R. *Đorđević Živojin*. u: *Srpska enciklopedija*, tom III, knj 2, Novi Sad: Matica Srpska; Beograd: SANU : Zavod za izdavanje udžbenika, 2021; 853;
4. Gojković Bukarica LJ. *Burijan Rihard*. u: *Srpska enciklopedija*, tom I, knj. 2, Novi Sad: Matica Srpska; Beograd: SANU : Zavod za izdavanje udžbenika, 2011; 677.
5. Mašić I. *Sabovljević Aleksandar*. u: *Nastavnici i saradnici, Medicinski fakultet u Sarajevu 1946–2006*, Sarajevo: Avicena, 2006; 73-74;
6. Puškaš Nela, 2022., Istorijat Instituta za histologiju i embriologiju „Prof. dr Aleksandr Đ. Kostić“, prve tri decenije rada, 100 godina Instituta za histologiju i embriologiju „A. Đ. Kostić“, Medicinski fakultet, Univerzitet u Beogradu, 1-13;

7. Anon, 2016., Nastavnici Fakulteta veterinarske medicine od 1936. do 2016., Naučna KMD, Beograd, 331,
8. Rusov Č, Kanjuh V. Đuričić Ilija. u: Srpska enciklopedija, tom III, knj. 2, Novi Sad: Matica Srpska; Beograd: SANU : Zavod za izdavanje udžbenika, 2021;
9. ANON, Nikolić Božidar. u: Monografija Fakulteta veterinarske medicine Univerziteta u Beogradu, Beograd: Naučna KMD, 2016; 270;
10. Anon, 2016., Fakultet veterinarske medicine, Univerzitet u Beogradu, 1936-2006., Naučna KMD, 104-109., 11. Anon, 2016., Nastavnici Fakulteta veterinarske medicine od 1936-2016., Fakultet veterinarske medicine, Naučna KMD, 167.,
11. Svetozar Bucalović, Dr Milo Bošković : ilegalna štamparija u okupiranom Beogradu. Beograd: Fakultet veterinarske medicine, 2019; 10-20
12. Mirjana Medenica, Darko Ivanović, Prof. dr Petar Matavulj. u: 60 godina Farmaceutskog fakulteta (1945–2005), Beograd: Farmaceutski fakultet, 2006;
13. Mentus S, Dragoljub K. Jovanović. u: Život i delo srpskih naučnika. knj. 17, Beograd: SANU, 2020; 209-273;
14. Baltić Ž.M., 2016., Veterinarski fakultet u Beogradu, Od ideje sa Solunskog fronta do kraja drugod velikog rata, Fakultet veterinarske medicine, Univerzitet u Beogradu, 1936-2016., Naučna KMD 17-25.,
15. Baltić Ž. M, Đorđević Ž. V. Monografija 60. Konferencija struke i nauke u industriji mesa, Beograd: Institut za higijenu i tehnologiju mesa, 2019; 3-8;
16. Baltić Ž. M. *Veterinarska medicina, u: Srpska enciklopedija*, tom II, knj. V, Novi Sad: Matica srpska, Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti : Zavod za udžbenike, 2013; 310-313.